

Päivähoitoyksikkö / toimipiste Päiväkoti Kamomilla	Toimintakausi 2018-2019
Osoite Tilanhoitajankaari 34, 00790 Helsinki	
Puhelin 09 310 74010	Sähköpostiosoite pk.kamomilla@hel.fi
Päivämäärä jolloin esiopetuksen toimintasuunnitelma on käsitelty ja hyväksytty 31.10.2018	Päiväkodin johtajan allekirjoitus ja nimenselvennys Katja Järviölä

Oppimisympäristön ja pedagogisen toiminnan kuvaus

(ryhmät, esiopetuksessa olevien lasten määrä, tilat, pedagogiset tai toiminnalliset ratkaisut ja painotukset)

Päiväkoti Kamomillassa toimii yksi 14 lapsen esiopetusryhmä. Esiopetusryhmän kanssa samoissa tiloissa toimii myös 4-vuotiaita lapsia. Kamomillan esiopetusikäiset lapset on jaettu kahteen pienryhmään nimeltään Numerot ja Kirjaimet. Molemmissa pienryhmissä on seitsemän lasta. Toiminnasta riippuen esiopetusryhmä toimii joustavasti myös yhtenä 14 lapsen ryhmänä (esim. retket ja vierailut), pienryhmätoiminta mahdollistaa kunkin lapsen yksilöllisen oppimisen. Ryhmillä on kerran viikossa oma ateljeevuoro, lisäksi talon liikuntasali on aina iltapäivisin esiopetusryhmän käytössä.

Esiopetuksen toiminta-aika on 9.00-13.00.

Lapsen esiopetuspäivä alkaa klo. 9.00 yhteisellä kokoontumisella, missä jokainen lapsi saa tulla kuulluksi päivän teemasta riippuen eri tavoin keskustellen, leikkien ja laulaen. Yhteisen aamunavauksen jälkeen ryhmän/pienryhmien toiminta jatkuu klo.11.00 asti, jonka jälkeen on ruokailu ja päivälepo. Päivälevolla luetaan kunkin ajankohdan mukaista ja käsiteltävään teemaan/vuodenaikaan/ilmiöön sopivaa kirjallisuutta.

Vihreä lippu on päivähoiton ja alueen oppilaitosten kestäväen kehityksen ohjelma, jota myös Kamomillan esiopetusryhmä noudattaa toiminnassaan. Lapset oppivat muun muassa kierrättämään, ja tietävät mihin kukin jätte kuuluu. Kestävä kehitys ja ekologisuus on koko päiväkodin teema, joka näkyy eskareiden toiminnassa päivittäin. Päiväkodissamme on lapsista koottu ympäristöraati, johon on valittu eskariryhmästä 4 raatilaista ja lisäksi 2 varajäsentä. Ympäristöraati tuo ryhmään ajankohtaisia teemoja pohdittavaksi ja käsiteltäväksi. Tämän vuoden teemamme on yhteinen maapallo. Syksyllä painottuu erityisesti kuluttaminen, keväällä vesi ja luonnon monimuotoisuus.

Laaja-alainen osaaminen

(mitä toimipistekohtaisia asioita ja toteuttamisen tapoja, miten lapset osallistuvat ja vaikuttavat toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun?)

Esiopetus muodostuu erilaisista oppimiskokonaisuuksista, teemoista ja projekteista. Teemat ja projektit käynnistyvät lasten mielenkiinnon kohteista ja niitä lähdemme käsittelemään monin eri tavoin. Projektien sisällöt määräytyvät lasten kiinnostuksen mukaan. Lasten kanssa keskustelemalla ja heitä havainnoimalla saamme selville lasten mielenkiinnon kohteet. Lapsilta nouseviin teemoihin syvennymme oppimiskokonaisuuksissa ja projekteissa. Oppimiskokonaisuuksissa ja projekteissa käytämme monipuolisia toimintatapoja ja huolehdimme, että esiopetuksen yhteiset tavoitteet toteutuvat niiden kautta.

Ajattelu/Oppiminen: Kehitetään mielikuvitusta ja muistia esim. pelien ja monipuolisen luovan toiminnan avulla. Oppimisympäristössä korostuu erilaiset havainnointi- ja ongelmanratkaisukykyä kehittävät pelit. Oivaltaminen ja luova ajattelu on kaiken keskiössä, lasta kannustetaan ajattelemaan itse ja etsimään tietoa monipuolisista lähteistä (kirjat, internet, lehdet).

Kulttuurinen osaaminen: Taito kuunnella toista, tunnistaa ja ymmärtää eri kulttuurisia näkemyksiä kuuluu kulttuuriseen osaamiseen ja kasvatukseen. Harjoitellaan vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja turvallisesti lähiyhteisön ja yhteistyökumppanien aikuisten kanssa. Lapsia ohjataan hyviin tapoihin ja arvostamaan erilaisia perhemalleja, perinteitä ja toimintatapoja. Tutustutaan eri maiden tervehdyksiin, ne tulevat esille mm. aamukokoontumisessa. Ryhmässä toimii joka maanantai saksankielen kielirikasteinen opetus, joka jatkuu aina kevääseen saakka.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot: Ohjataan lapsia huolehtimaan itsestään, toisistaan, omista tavaroista, siisteydestä ja yhteisestä ympäristöstä (kierrättämisen perusteet, kulutus). Havainnoidaan säätä ja mietitään kulloiseenkin säätilaan sopivaa vaatetusta. Yhdessä vanhempien kanssa pohditaan kunkin lapsen kohdalla levon, ruokailun ja liikunnan tarvetta.

Liikennekasvatus on tärkeä osa esikoululaisten toimintaa, tutustumme liikennemerkkeihin ja liikennesääntöihin, sillä liikumme ja retkeilemme paljon eri kaupunkiympäristöissä. Tutkitaan ympärillä olevia teknologisia ratkaisuja (mm. kirjaston lainausautomaatti, bussipysäkin digitaalinen aikataulu). Ohjataan lapsia liikkumaan turvallisesti ja muu liikenne huomioiden.

Monilukutaito: On erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoa ja asiayhteyksien hallintaa. Se pitää sisällään mm. kвалukutaidon (keskustelemme kuvista), medialukutaidon (puhumme uutisista, numereenisen lukutaidon, peruslukutaidon. Tekstit voivat olla puhuttuja, kirjoitettuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. Lapsia kannustetaan käyttämään erilaisia viestimiä. Kannustetaan lapsia kokeilemaan, tuottamaan ja käyttämään erilaisia viestimiä ja eläydytään niiden herättämiin ajatuksiin ja tunteisiin.

Ryhmän yhteistyökumppaneita tänä toimintavuotena ovat mm. Helsingin joukkoliikenne, Helsingin kaupungin kirjasto, Nykytaiteen museo Kiasma, Teatteri Ilmiö, Tekniikan museo, Helsingin Kierrätyskeskus ja Suomen Kansallisooppera.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen: Tableteilla harjoitellaan tiedonhakua eri teemoihin liittyen, niitä käytetään joka päivä dokumentoinnin välineenä. Kamomilla eskarit harjoittelevat käyttämään tabletin video- ja valokuvaustoimintoa, kuvienkäsittelyä ja tekevät esiopetusvuotena oman animaation pienryhmissä.

Osallistuminen/vaikuttaminen: Aktiivinen ja vastuullinen osallistuminen luo perustan demokraattiselle ja kestäväälle tulevaisuudelle. Myös esiopetuksen keskeinen tehtävä on tukea lasten vähitellen kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Kun lapset ovat mukana vaikuttamassa, he oppivat samalla hahmottamaan yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä. Lapsia arvostetaan ja heidän tulee saada kokea olevansa oikeutettuja aikuisten apuun ja suojeluun. Lapsia myös kannustetaan auttamaan toisiaan sekä myös pyytämään apua. Kamomilla eskarit pääsevät vaikuttamaan mm. yhteisen toiminnan suunnittelussa ja pääsevät nimeämään, mitkä teemat kulloinkin kiinnostavat. Lapset pääsevät myös demokraattisesti äänestämään ja vaikuttamaan ryhmän yhteisiin päätöksiin.

Oppimiskokonaisuudet, teemat, projektit

Tänä toimintavuotena Kamomillan esiopetusryhmän yhteiset teemat ovat: TIEDE, TAIDE ja TUNNE sekä TUTKIMINEN. Esiopetusryhmässä toimii aina tiistaisin tunnekerho, missä harjoitellaan kaveritaitoja ja keskustellaan erilaisista tunteista, nimetään tunteita erilaisten tehtäväkokonaisuuksien avulla.

Esiopetuskirjoista poimitaan esiopetustehtävät, ryhmässä ei ole yhtä ainoata esiopetuskirjaa käytössä, hyödynnetään paljon eri esiopetusmateriaalia opetuksen suunnittelussa. Projektityöskentely on keskiössä, projekteissa käytetään eri tiedon- ja taidonalojen tavoitteita monipuolisesti. Oppimisen lähtökohtana käytetään todellisen elämän ilmiöitä ja ongelmia, jotka ovat avoimesti määriteltyjä ja joita ei voi ratkaista kaavamaisesti. Ilmiöpohjaiseen oppimisen lähtökohtana on todellisen elämän ilmiöitä, joita lähdetään tutkimaan lasten mielenkiinnonkohteista tai lasten esittämistä kysymyksistä tai ihmettelystä. Lapset osallistuvat oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun, mikä vahvistaa lasten osallisuutta sekä nostaa esiin ja käsittelee lasten tärkeitä kokemuksia kysymyksiä. Projektityöskentelyn pohjalla ovat lasten ideat. Projektit voivat olla eri pituisia.

Syksyllä 2018 esiopetusryhmä osallistuu Teatteri Ilmiön LUONTOKOSKETUS-ympäristöhankkeeseen, joka pitää sisällään neljä eri toimintaosa-aluetta:

1. Teatteri ILMIO:n Ensikosketus ja Muovipussimeri-esitykset
2. Teatterityöpajat päiväkodeissa (Kamomilla ja Pehtoori)
3. Ympäristötaidenäyttely Malmitalolla 5.11-14.11.2018
4. Teatterin menetelmäkoulutus kunkin päiväkodin ekovastaavalle

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa nousevat asiat: eheyttäminen, toiminnallisuus, osallisuus, lapsilähtöisyys ja toimijuus, projektityöskentely ja ilmiöpohjainen oppiminen.

Esiopetus on luonteeltaan ehytettyä opetusta esim. metsäretkellä voimme tutustua erilasiin puihin (ympäristö), erilasia muotoja ja lukuja (etsi kolme käpyä) luonnosta (matematiikka) ja laulu puista (musiikki)
Toiminnallisuus: leikillinen ja tutkiva oppiminen, oppiminen toiminnassa (esiopetus ei ole vain paikallaan istumista ja kynätehtävien tekemistä, vaan esiopetustoiminnassa hyödynnetään erilaisia oppimisympäristöjä (lähiympäristö, luonto, kirjasto, erilaiset retkikohteet, koulun tilat jne.) huomioidaan erilaiset tavat oppia, esim. pistetyöskentely).

Esiopetusryhmässä ei ole erityisiä nimettyjä oppimistavoitteita (esim. lukemaan oppiminen), vaan ryhmässä kehitetään ja tuetaan lapsen oppimisvalmiuksia (esim. kielellinen tietoisuus), havainnoidaan ja ennaltaehkäistään oppimisvaikeuksia. Esiopetus on tavoitteellista toimintaa, mutta lasten osaamistasolle ei opetussuunnitelmassa aseteta yhteisiä tavoitteita.

Oppimisvalmiutta havainnoidaan mm. seuraavasti: muistin harjaannuttaminen, looginen ajattelu, päättelyn perusvalmiudet, ajan ja paikan hahmottaminen, oman kehon hahmottaminen sekä motoriikan hahmottaminen. Tärkeitä kouluvalmiuksia ovat mm. ryhmässä toimiminen kuten neuvottelutaidot ja ristiriitojen ratkaiseminen, keskittyminen, kuunteleminen, ohjeiden mukaan toimiminen ja omista tavaroista huolehtiminen.

Toiminnan dokumentointi ja arviointi

Esiopetusryhmän toimintaa dokumentoidaan aikuisten ja lasten toimesta. Toimintaa dokumentoidaan tabletilla ja älypuhelimella, ja havainnointia kerätään myös kirjallisesti eskareiden havainnointikansioon.

Esiopetusryhmässä lapsia rohkaistaan käyttämään tablettia ja heitä opetetaan käsittelemään digilaitteita, tuottamaan itse ääntä ja opetetaan käsittelemään digilaitteita turvallisesti.

Lukuvuoden päätteeksi lapset saavat esiopetuksen osallistumistodistuksen, mikä sisältää yleiskuvauksen esiopetusvuodesta. Todistuksessa ei viitata lapsen persoonaa, oppimisen etenemiseen tai lapsen toimintaa. Lapsi osallistuu halutessaan vanhemmallaan kanssa Leops-keskusteluun.

Viikottaisissa tiimipalavereissa käymme läpi ryhmän ajankohtaiset asiat ja keskustelemme parhaillaan käynnissä olevista projekteista ja teemoista, joita myös samalla arvioimme omaa toimintaamme. Esiopetustoimintaa arvioidaan säännöllisesti niin tiimissä, kuin johtajankin kanssa. Vanhempien kanssa keskustellaan ja heidän toiveitaan kuunnellaan yhteiseen toimintaan ja toimintamalleihin liittyen.

Huoltajien osallisuus

Vanhemmat käyvät esiopetusvuoden syksyllä Lapsen esiopetussuunnitelma-keskustelun (LEOPS), missä käydään läpi kunkin lapsen yksilölliset tarpeet, nykytilanne ja henkilökohtainen tavoite esiopetusvuodelle. Leops-keskustelussa korostetaan lapsen vahvuuksia Huomaa hyvä!-korttien avulla. Lapsen vanhempi/vanhemmat valitsevat 2-3 vahvuutta omasta lapsestaan ja yhdessä pohdimme, miten nämä vahvuudet näkyvät ja miten niitä voidaan hyödyntää lapsen yksilöllisessä oppimisprosessissa. Huoltajien kanssa tehtävä tiivis yhteistyö suuntaa kunkin lapsen oppimisprosessia oikeaan suuntaan.

Pidämme vanhempainillan sekä syksyllä, että keväällä. Syksyn vanhempainillassa ja leops keskustelujen yhteydessä on kysytty vanhempien toiveita ja odotuksia esiopetusvuodelle. Otamme käyttöön sähköisen infokirjeen, missä kerromme ryhmän arjesta, toiminnasta, menneistä ja tulevista projekteista ja aiheista. Sähköposti on keskeisin viestintäkanava, mikä tavoittaa joka perheen.

Vanhemmille tarjotaan mahdollisuus tulla kuulluksi perheen katsomuskasvatukseen (mm.eettinen kasvatusta, kulttuurikasvatusta) liittyen. Tätä käydään läpi yhdessä ryhmän opettajan kanssa erityisesti Leops-keskustelun yhteydessä.

Vanhemmille tarjotaan mahdollisuus osallistua ryhmän toimintaan muun muassa päiväkodin yhteiselle Vihreä lippu-pajaviikolle.

Yhteisöllinen oppilashuolto

(opetusryhmien hyvinvointi, kiusaamisen ehkäisy, sukupuolten tasa-arvo)

Esiopetusryhmässä pääpaino on yhteisöllisessä oppilashuollossa, mikä tarkoittaa jokaiselle turvallista sosiaalista, psyykkistä ja fyysistä oppimisympäristöä. Tärkeää on, että lapsi kokee itsensä osaksi ryhmää ja saa ja uskalttaa olla oma itsensä. Lasten kanssa keskustellaan suvaitsevuudesta, erilaisuudesta, hyvistä käytöstavoista sekä toisten huomioimisesta.

Kaikkiin ristiriitatilanteisiin puututaan Kamomillassa heti ja asiat selvitetään kaikkia osapuolia kuunnellen ja kunnioittaen.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten suomi toisena kielenä opetuksen järjestelyt ja äidinkielen tuki

Suomen kielen kehitystä tuetaan yleisesti koko ryhmässä laaja-alaisesti seuraavasti:

- kuvilla (päiväjärjestys, toiminta, tunteet, välineet)
- aikuinen havainnoi, kuuntelee, keskustelee, kyselee ja sanoittaa toimintaa ja ympäristöä sekä ohjaa nimeämään eri asioita sekä käsitteitä (esim. vieressä, edessä, takana, reuna, kulma)
- puheen tukena käytämme myös jonkin verran tukiviittomia, tarvittaessa sarjakuvitetaan
- huomioidaan puhuessa selkeä artikulointi ja painotetaan katsekontaktia ja kosketusta (esim. olalle)
- LEOPS-keskusteluissa käymme vanhempien kanssa yhdessä läpi lapsen äidinkielen ja suomenkielen tasoa ja pohdimme lapsen vahvuuksia ja haasteita, pohdimme tavoitteita sekä kotiin että esiopetukseen
- lueksemme satuja ja pohdimme mitä saduissa tapahtuu ja mitä sanat tarkoittavat
- sanoitetaan vuorovaikutustilanteita lasten kanssa toiminnassa ja arjen tilanteissa yhdessä.

Lasten kulttuuri-identiteettiä kehittämistä tuetaan keskustelemalla perheiden kulttuureista, kielistä ja perinteistä. Kulttuuritietämys lisää eri kulttuurien ymmärtämistä ja arvostamista. Muun muassa kirjallisuus ja musiikki ovat tärkeässä roolissa kulttuurikasvatuksessa.

S2-tukea toteutetaan myös omassa pienryhmässä tukea tarvitsevien lasten kanssa.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestelyt esiopetuksessa (yhteistoimintasuunnitelma)

Tällä toimintakaudella Kamomillassa ei ole valmistavaa esiopetusta saavia oppilaita.

Yleistä, tehostettua ja erityistä tukea saavien lasten esiopetuksen järjestelyt Esiopetuksen alussa käydään jokaisen lapsen vanhempien kanssa leops-keskustelu (lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma), jossa sovitaan kullekin lapselle yksilölliset tavoitteet esiopetusvuodelle. Lapsi on osan aikaa mukana leops-keskustelussa, ja näin lapsi saa tuoda keskusteluun myös oman näkökulmansa. Lapsen tuen tarpeisiin vastataan esimerkiksi toimintaa eriyttämällä ja pienryhmätoiminnan avulla. Yksilölliset tehostetun ja erityisen tuen suunnitelmat kirjataan lapsikohtaisiin suunnitelmiin. Kiertävä erityislastentarhanopettajan (kelto) on tärkeä yhteistyökumppanimme tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien lasten kanssa toimiessa. Keltolta saamme tarvittaessa konsultaatioapua. Huoltajille kerrotaan poikkeavaan koulun aloitukseen liittyvistä asioista ja kuulemismenettelyistä. - yksilölliset tehostetun ja erityisen tuen suunnitelmat kirjataan lapsikohtaisiin suunnitelmiin. - moniammatilliseen arviointikeskusteluun osallistuvat päiväkodin johtaja, lastentarhanopettaja, kiertävä erityislastentarhanopettaja sekä tarvittaessa suomi toisena kielenä-opettaja, neuvolan terveydenhoitaja tai muu asiantuntija	
Moniammatillinen arviointikeskustelu (keskusteluun osallistuvat päiväkodin johtaja, lastentarhanopettaja, kiertävä erityislastentarhanopettaja, tarvittaessa suomi toisena kielenä -opettaja, neuvolan terveydenhoitaja tai muu asiantuntija)	Keskustelun päivämäärä 13.11.2018
Esiopetuksen ja perusopetuksen välinen yhteistyö (yhteistoimintasuunnitelma) Liite	Suunnitelman päivämäärä 13.9.2018
Muut yhteistyötahot Malmin ja Viikin seurakunta, lähialueen koulut, lähipäiväkodit, neuvola, kelto, esiopetuksen kuraattori, koulupsykologi, S2-lastentarhanopettaja, lastensuojelu, perheneuvola ja muut asiantuntijat.	